

Sopot, dnia 18 listopada 2017 r.

Sygn.: 006470

ODPOWIEDŹ NA PYTANIE PRAWNE

skierowane przez Zleceniodawcę w dniu 18 listopada 2017 r.
o godzinie 11:40 w ramach abonamentu Lex Secure 24h Opieka Prawna.

Przedmiot odpowiedzi:

1. Czy tego typu działanie jest zgodne z prawem?

Podstawy prawne:

1. Art. 4 ust. 2 lit. a, art. 8 pkt. 2a, art. 9 ust. 1, art. 17 ust. 1, art. ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t. j. Dz.U.2017.1778 ze zm.);
2. Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 lutego 2017 r. o sygn. II UK 693/15;
3. Wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 4 października 2016 r. o sygn. III AUa 685/16;
4. Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 kwietnia 2014 r. o sygn. II UK 399/13.

Klauzula prawna:

Przygotowując niniejszą Odpowiedź na pytanie prawne przeanalizowano i polegano wyłącznie na informacjach otrzymanych od Zleceniodawcy. Nie badano, ani nie weryfikowano prawdziwości przedstawionego stanu faktycznego.

Sporządzający niniejszą Odpowiedź na pytanie prawne zastrzega sobie prawo weryfikacji niniejszego opracowania w przypadku ujawnienia faktów nieznanych mu w momencie jego sporządzenia.

Niniejszą Odpowiedź na pytanie prawne wydaje się do wiadomości Zleceniodawcy wraz z prawem publikacji przez Zleceniodawcę.

Odpowiedź dotyczy wyłącznie kwestii w niej określonych i nie może być interpretowana, jako obejmująca, w tym przez domniemanie, inne, niewspomniane w niej kwestie.

W niniejszej Odpowiedzi na pytanie prawne zaprezentowano niezależną, subiektywną ocenę sporządzającego, dotyczącą prawnych aspektów przedmiotu analizy, w szczególności ocena prawna przedstawiona w Odpowiedzi nie daje gwarancji wyniku danej sprawy, w przypadku skierowania jej na drogę postępowania sądowego lub administracyjnego.

Stan faktyczny:

Obecnie szpitale zatrudniają lekarzy na podstawie umowy o pracę oraz w oparciu o umowy cywilnoprawne w celu pełnienia dyżurów, również poprzez firmy zewnętrzne. Zatrudniani lekarze nie płacą w pełnym wymiarze składek ZUS od części kontraktowej. Pełne składki ZUS płacą jedynie w związku z zatrudnieniem na podstawie umowy o pracę.

Stan prawny:

W celu udzielenia odpowiedzi na zadane przez Zleceniodawcę pytanie prawne należałoby w pierwszej kolejności odnieść się ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych (dalej jako u. s. u. s.).

Wskazania wymaga fakt, iż w myśl art. 9 ust. 1 u. s. u. s. m.in. pracownik spełniający jednocześnie warunki do objęcia go obowiązkowo ubezpieczeniami emerytalnym i rentowym z innych tytułów, jest obejmowany ubezpieczeniami tylko z tytułu stosunku pracy. Na podstawie tego przepisu mogłoby się wydawać, że zgodnie z jego brzmieniem, lekarze, którzy są zatrudnieni na podstawie umowy o pracę, podlegają składkom na ubezpieczenia społeczne wyłącznie w ramach stosunku pracy, natomiast w zakresie umowy cywilnoprawnej (o świadczenie usług) byłiby zwolnieni z tego obowiązku.

Zgodnie jednak z art. 8 pkt. 2a u. s. u. s. za pracownika, w rozumieniu ustawy, uważa się także osobę wykonującą pracę jeżeli umowę taką zawarła z pracodawcą, z którym pozostaje

w stosunku pracy, lub jeżeli w ramach takiej umowy wykonuje pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy. Powyższy przepis ma to znaczenie, **że świadczenie, w ramach stosunku cywilnoprawnego, pracy na rzecz pracodawcy, przez osobę będącą równoległe zatrudnioną przezeń w oparciu o umowę o pracę, rodzi tożsame skutki w sferze ubezpieczenia społecznego tej osoby, jak gdyby pracę tę świadczyła również w oparciu o umowę o pracę.** Należy wyjaśnić, że aby powyższy przepis znalazł zastosowanie świadczona przez w/w osobę praca nie musi być tożsama do pracy wykonywanej w ramach umowy o pracę.

Wskazany przepis odnosi się do równoczesnego zobowiązania się pracownika wobec jednego pracodawcy do świadczenia pracy na podstawie stosunku pracy i na podstawie umowy cywilnoprawnej. Na taki wypadek **przewidziano w prawie ubezpieczeń społecznych uznanie za pracownika, konstrukcję ubezpieczenia osób niebędących pracownikami w rozumieniu Kodeksu pracy na takich samych zasadach, na jakich ubezpieczani są pracownicy.**

Z uwagi na powyższe należy wskazać, iż zgodnie z wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 7 lutego 2017 r. o sygn. II UK 693/15: „*«Praca wykonywana na rzecz pracodawcy» to praca, której rzeczywistym beneficjentem jest pracodawca, niezależnie od formalnej więzi prawnej łączącej pracownika z osobą trzecią. Oznacza to, że bez względu na rodzaj wykonywanych czynności przez pracownika wynikających z umowy zawartej z osobą trzecią oraz niezależnie od tożsamości rodzaju działalności prowadzonej przez pracodawcę i osobę trzecią, wystarczającą przesłanką zastosowania art. 8 ust. 2a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 963 ze zm.) jest korzystanie przez pracodawcę z wymiernych rezultatów pracy swojego pracownika, wynagradzanego przez osobę trzecią ze środków pozyskanych od pracodawcy na podstawie umowy łączącej pracodawcę z osobą trzecią. Z punktu widzenia przepływów finansowych, to pracodawca przekazuje osobie trzeciej środki na sfinansowanie określonego zadania, stanowiącego przedmiot swojej własnej działalności, a osoba trzecia, wywiązując się z przyjętego zobowiązania, zatrudnia pracowników pracodawcy. Wszystko to zaś ma na celu obniżenie kosztów zatrudnienia przez zastąpienie «oskładkowanego» wynagrodzenia za pracę „nieoskładkowanym” wynagrodzeniem za wykonanie dzieła lub za wykonanie usług”.*

Biorąc pod uwagę powyższe, stwierdzenia wymaga fakt, iż **nie ma w tym wypadku znaczenia również to, że lekarze zatrudniani są także poprzez firmy zewnętrzne.**

Powyższe stanowisko powielone zostało również w wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 4 października 2016 r. o sygn. III AUa 685/16, na łamach którego, Sąd zważył, że „Przesłanką decydującą o uznaniu osoby za pracownika w rozumieniu ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych jest to, że będąc pracownikiem związanym stosunkiem pracy z danym pracodawcą, jednocześnie świadczy na jego rzecz pracę w ramach umowy cywilnoprawnej, zawartej z nim lub inną osobą. W konsekwencji, nawet gdy osoba ta (pracownik) zawarła umowę o dzieło z osobą trzecią, to pracę w jej ramach wykonuje faktycznie dla swojego pracodawcy (uzyskuje on rezultaty jego pracy). Czynnikiem decydującym o tym, na rzecz jakiego podmiotu praca była de facto wykonywana, jest finalny efekt tej pracy, a ściślej rzecz ujmując, należy w takiej sytuacji badać, który podmiot osiąga w ostatecznym rozrachunku korzyść z wykonania umowy”.

W świetle powyższego wskazać, należy, że przesłanką uznania za pracownika osoby świadczącej na rzecz swojego pracodawcy pracy w ramach umowy cywilnoprawnej, jest sam fakt, **iż pracodawca jest beneficjentem tej pracy; nie jest koniecznym istnienie bezpośredniego stosunku cywilnoprawnego pomiędzy pracodawcą a pracownikiem.**

Jak wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 3 kwietnia 2014 r. o sygn. II UK 399/13: „Artykuł 8 ust. 2a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych rozszerza pojęcie pracownika dla celów ubezpieczeń społecznych poza sferę stosunku pracy. Rozszerzenie to dotyczy dwóch sytuacji. Pierwszą jest wykonywanie pracy na podstawie jednej z wymienionych w nim umów prawa cywilnego przez osobę, która umowę taką zawarła z pracodawcą, z którym pozostaje w stosunku pracy. Drugą jest wykonywanie pracy na podstawie jednej z tych umów przez osobę, która wymienioną umowę zawarła z osobą trzecią, jednakże w jej ramach wykonuje pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy. Przesłanką decydującą o uznaniu takiej osoby za pracownika w rozumieniu ustawy systemowej jest to, że - będąc pracownikiem związanym stosunkiem pracy z danym pracodawcą - jednocześnie świadczy na jego rzecz pracę w ramach umowy cywilnoprawnej zawartej z inną osobą. [...] Norma art. 8 ust. 2a - przez wykreowanie szerokiego pojęcia „pracownika” - stworzyła szeroką definicję pracowniczego tytułu obowiązkowych ubezpieczeń społecznych. Tytułem tym jest łączący pracodawcę z pracownikiem stosunek pracy oraz dodatkowo umowa cywilnoprawna zawarta przez pracownika z pracodawcą lub zawarta z osobą trzecią, ale wykonywana na rzecz pracodawcy. Określone hipotezą normy art. 8 ust. 2a dwie sytuacje faktyczne, w jakich może się znaleźć osoba, do której przepis ten jest adresowany (pracownik wykonujący pracę na podstawie wymienionych umów cywilnoprawnych zawartych z pracodawcą oraz umów cywilnoprawnych zawartych wprawdzie z osobą trzecią, ale gdy praca jest świadczona na rzecz pracodawcy) mają

równorzędny charakter z punktu widzenia skutków opisanych dyspozycją omawianej normy prawnej. Konsekwencje prawne na gruncie ustawy systemowej, wynikające z realizacji takich umów, muszą być takie same, co oznacza, iż dla celów ubezpieczeń społecznych zarówno wykonywanie pracy na podstawie umów cywilnoprawnych zawartych z pracodawcą, jak i zawartych wprawdzie z osobą trzecią, ale gdy praca wykonywana jest na rzecz pracodawcy, jest traktowane tak jak świadczenie pracy w ramach klasycznego stosunku pracy łączącego jedynie pracownika z pracodawcą”.

Odnosząc powyższe do sytuacji przedstawionej w niniejszej sprawie, należy stwierdzić, że zarówno praca wykonywana w ramach umowy o pracę zawarta przez pracownika bezpośrednio z pracodawcą, jak i praca wykonywana w ramach umowy cywilnoprawnej zawarta przez pracownika z podmiotem zewnętrznym, w ramach których osoba ta świadczy pracę na rzecz swojego pracodawcy, **rodzi tożsame skutki w sferze prawa ubezpieczeń społecznych, jak gdyby była wykonywana w ramach umowy o pracę** - pracodawca obowiązany jest do odprowadzania składek od przedmiotowej umowy, jak gdyby była ona umową o pracę.

W tym miejscu warto wskazać, iż zgodnie z art. 17 ust. 1 u. s. u. s., składki na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, wypadkowe oraz chorobowe za ubezpieczonych, obliczają, rozliczają i przekazują co miesiąc do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w całości płatnicy składek.

Płatnikiem składek, zgodnie z definicją legalną zawartą w art. 4 ust. 2 lit. a u. s. u. s. jest pracodawca - w stosunku do pracowników i osób odbywających służbę zastępczą oraz jednostka organizacyjna lub osoba fizyczna pozostająca z inną osobą fizyczną w stosunku prawnym uzasadniającym objęcie tej osoby ubezpieczeniami społecznymi, w tym z tytułu przebywania na urlopie wychowawczym albo pobierania zasiłku macierzyńskiego, z wyłączeniem osób, którym zasiłek macierzyński wypłaca ZUS. Ponadto ustawodawca wyczerpująco w art. 4 ust. 2 u.s.u.s., wymienia osoby fizyczne oraz podmioty, na których spoczywa obowiązek obliczania, rozliczania i przekazania co miesiąc do ZUS-u składek na ubezpieczenie emerytalne, rentowe, wypadkowe oraz chorobowe za ubezpieczonych.

Wnioski:

Pracodawca zobowiązany jest do opłacania składek na ubezpieczenie społeczne wynikających ze stosunku umowy cywilnoprawnej. Dzieje się tak, ponieważ świadczenie pracy w oparciu o

umowę cywilnoprawną rodzi tożsame skutki w sferze ubezpieczenia społecznego tej osoby, jak gdyby pracę tę świadczyła również w oparciu o umowę o pracę.

Nie ma w tym wypadku znaczenia również to, że lekarze zatrudniani są także poprzez firmy zewnętrzne.

W przypadku chęci skorzystania z pomocy radców prawnych i adwokatów z Kancelarii Lex Secure w ramach Ogólnopolskiej Sieci Opieki Prawnej - należy skontaktować się bezpośrednio z 24h Infolinią prawną pod numerem telefonu +48 501 538 539.

Z poważaniem,

RADCA PRAWNY
Grunwald
Paweł Grunwald

Lex Secure 24h Opieka Prawna

Komar-Komarowski Spółka komandytowa
Al. Niepodległości 723/6
81-853 Sopot

NIP: 5862017484
REGON: 191884226
KRS: 0000675528

biuro@opiekaprawna.pl
www.opiekaprawna.pl
www.lexsecure.pl

tel. 58 500 59 00
fax: 58 500 59 01
24h Infolinia Prawna
+48 501 538 539